

Herziening van een aantal bepalingen van het Wetboek van Strafvordering betreffende mondelinge vonnissen in strafzaken en aanpassing van de Wet op de economische delicten aan die herziening

VOORLOPIG VERSLAG

Nr. 4

De vaste Commissie voor Justitie, in welke handen dit wetsontwerp werd gesteld, heeft de eer als volgt verslag uit te brengen.

Zij had met veel belangstelling kennis genomen van de voorstellen, welke de Minister hierin met betrekking tot de zgn. stempelvonnissen doet. Evenals de Minister dat heeft gedaan, wilde de commissie gaarne uitdrukking geven aan haar waardering voor de arbeid van de commissie-Feber, die de grondslag is geweest voor het onderhavige wetsontwerp.

Alvorens haar voorlopig oordeel over dit ontwerp te geven, wilde de commissie graag vooropstellen, dat naar haar oordeel het Wetboek van Strafvordering terecht zoveel mogelijk, ook formele, waarborgen biedt, dat aan degene die met de strafrechter in aanraking komt, recht wordt gedaan. Anderzijds moet erkend worden, dat ter realisering van dit juiste uitgangspunt in dit Wetboek bepalingen voorkomen, waarvan betwijfeld moet worden of zij in dit opzicht veel reële betekenis hebben. De invoering van de zgn. stempelvonnissen in kantongerechtszaken bij de wet van 29 november 1935, S. 685 heeft niet geleid tot een verminderde rechtszekerheid voor de justitiabele. Hetzelfde geldt voor het rechtsgeding voor de economische politierechter. Gezien deze ervaringen achtte de commissie het alleszins verantwoord om aan het instituut van de stempelvonnissen de uitbreiding te geven, die het wetsontwerp beoogt.

Wel was de vraag gerezen, of niet nog iets verder gegaan zou kunnen worden dan in het ontwerp geschiedt. Volgens het ontwerp kan - de commissie wijst erop, dat het hier om een facultatieve bevoegdheid gaat - de politierechter (hetzelfde geldt krachtens artikel 395a voor de kantonrechter) een zgn. stempelvonnis wijzen, als het gaat om een verstekzaak of geen substantieel verweer is gevoerd en *tevens* is voldaan aan de voorwaarden, genoemd in artikel 378a onder *b t/m e*. Kan de Minister bevestigen dat gelijk blijkt uit een door jhr. mr. Th. W. van den Bosch aan de commissie toegezonden en door deze in het N.J.B. van 10 april 1971 (blz. 410-417) gepubliceerd artikel, deze combinatie van voorwaarden maakt, dat een en ander voor niet meer dan rond 25 pct. van de door politierechters en kinderrechters te wijzen vonnissen van betekenis is? Is het evenzeer juist, dat de gerechtshoven in 1967 niet meer dan 4,8 pct. resp. 0,8 pct. van het aantal in 1967 door de politie-, resp. kinderrechter gewezen vonnissen in appèl te behandelen hebben gekregen? Zo ja, is er dan geen aanleiding om nog enige verdere uitbreiding aan de voorgestelde mogelijkheid te geven? Dat zou wellicht kunnen geschieden, door deze stempelvonnissen ook mogelijk te maken in zaken, waarin wel een - eenvoudig - verweer werd gevoerd, maar waarin werd voldaan aan de voorwaarden, gesteld onder *b t/m e* van artikel 378a, resp. 395a. Indien het stempelvonnis de mogelijkheid van een korte motivering van de opgelegde straf zou bevatten voor deze gevallen, zou aan het belang van de justitiabele niet tekort gedaan worden, terwijl de efficiency van het gerechtelijk apparaat daardoor nog wat zou kunnen worden bevorderd. Los van de vraag, of ook in het zojuist bedoelde geval geen aanleiding zou bestaan het bedrag van tweehonderd gulden hoger te stellen - een bedrag van f 500 lijkt meer in overeenstemming met ons welvaartspeil - zou, als de voorgaande suggestie niet gevolgd zou moeten worden, in ieder geval gedacht kunnen worden aan verhoging van het onder *e* genoemde bedrag van f 200 tot f 500.

Het aantal, door politierechters behandelde zaken, die betreffen het inbreuk maken op artikel 26 van de Wegenverkeerswet is niet onaanzienlijk. In deze zaken pleegt naast het soms opleggen van een geldboete de rijbevoegdheid voor een bepaalde periode te worden ontzegd. Is de verhouding tussen het aantal uitgesproken veroordelingen en de appellens daarvan niet van dien aard, dat gevoelig kan worden aangenomen, dat ook als de bevoegdheid motorrijtuigen te besturen is ontzegd, met een stempelvonnis zou kunnen worden volstaan, mits uiteraard aan de overige voorwaarden is voldaan?

De commissie kan zich met het standpunt van de minister verenigen dat het feit, dat nog na zeer geruime tijd verzet tegen een verstekvonnis zou kunnen worden gedaan, aan een bepaling, dat een proces-verbaal van de terechtzitting alleen behoeft te worden opgemaakt, als daaraan later behoefte bestaat, in de weg staat. Zou het echter ondenkbaar zijn dat, zulks ter verdere vereenvoudiging, wordt bepaald dat het opmaken van een proces-verbaal achterwege kan blijven ook buiten de in de artikelen 378a en 395a geregelde gevallen, hetzij indien verdachte en O.M. uitdrukkelijk verklaren zich daarmee te kunnen verenigen, hetzij tenzij verdachte of O.M. uitdrukkelijk verklaren te verlangen dat zodanig proces-verbaal wordt opgemaakt?

Ten slotte was in de commissie de vraag gerezen of niet ook overwogen zou kunnen worden aan de strafkamers van de rechtbanken de mogelijkheid te geven mondeling vonnis te wijzen in soortgelijke omstandigheden als in artikel 378a worden genoemd. Met name indien bepaald zou worden, dat van die mogelijkheid slechts gebruik gemaakt zal kunnen worden, indien verdachten en O.M. daarmee akkoord gaan, dan wel tenzij verdachte of O.M. zich daartegen verzetten, zou aan de rechtszekerheid geen geweld aangedaan hoeven worden en zou dat voor deze strafkamers, die wellicht niet overbelast zijn, maar toch wel een zeer respectabele hoeveelheid vonnissen jaarlijks moeten wijzen, een grote verlichting van werkzaamheden kunnen betekenen. Voor de verdachte zou een en ander bovendien met zich mee brengen, dat op korter termijn dan thans veelal mogelijk is vonnis gewezen zal kunnen worden, indien ook de strafkamers van de rechtbanken bevoegd zouden zijn mondeling vonnis te wijzen en daarvan aantekening te doen in het proces-verbaal van de terechtzitting. De commissie zal de mening van de minister ook over deze mogelijkheid tot efficiency-verbetering bij de rechterlijke macht, die naar haar oordeel tevens kan bijdragen tot versneling van de procedure in strafzaken, gaarne vernemen.

Aldus vastgesteld 29 april 1971.

WTTEWAALL VAN STOETWEGEN
 VAN DEN HEUVEL
 KOLFSCHOTEN
 VAN DEN BERGH
 BOERTIEN
 BOOT
 I. A. DIEPENHORST
 WIEBENGA
 VAN SCHAİK
 KRONENBURG
 RIETKERK
 GOUDSMIT
 GEURTSSEN
 ROETHOF
 STEMERDINK.